

ЦИВІЛЬНЕ, ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ
ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК: 347.92

DOI: 10.33663/1563-3349-2026-100-181

ISSN 1563-3349

**Г. П. ТИМЧЕНКО,
Д. С. НІКОЛАЄВСЬКИЙ**

**ІНФРАСТРУКТУРНА ГОТОВНІСТЬ СУДОВОЇ СИСТЕМИ
ЯК ПЕРЕДУМОВА ЯКІСНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРАВОСУДДЯ**

Досліджується проблема інфраструктурної готовності судової системи як необхідної передумови якісного впровадження штучного інтелекту в правосуддя. На підставі порівняльного аналізу міжнародного досвіду (Китай, Азербайджан, Естонія, Сінгапур) встановлено, що визначальним чинником якості спеціалізованих правових ШІ-систем є обсяг, структурованість і доступність судових даних для розробників. Проаналізовано нормативну рамку регулювання ШІ в судочинстві, зокрема Регламент ЄС 2024/1689 (Акт про штучний інтелект), відповідні положення Концепції ЄСІТС та Кодексу суддівської етики України. Обґрунтовано, що Єдиний державний реєстр судових рішень є стратегічним активом національного масштабу, потенціал якого залишається нереалізованим через відсутність технічних і правових умов для його використання розробниками ШІ. Визначено три пріоритетні напрями дій держави: технічне відкриття реєстру для розробників, запровадження механізму пілот-

---

© ТИМЧЕНКО Геннадій Петрович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України; ORCID: 0000-0003-4263-9948; e-mail: gena29-78@ukr.net

© НІКОЛАЄВСЬКИЙ Дмитро Сергійович – аспірант Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України; ORCID: 0009-0000-9355-1992

них проєктів та формування інституційної культури технологічного експерименту в судовій системі.

Ключові слова: штучний інтелект, судочинство, судові дані, машинне навчання, правова ІІ-інфраструктура, Акт про штучний інтелект ЄС, реєстр судових рішень, цифровізація правосуддя, верховенство права.

Tymchenko Gennadiy, Nikolaievskiy Dmytro. The infrastructure readiness of the judicial system as a prerequisite for the effective implementation of artificial intelligence in the justice system

This article examines the issue of the judicial system's infrastructure readiness as a necessary prerequisite for the effective implementation of artificial intelligence in the justice system. Based on a comparative analysis of international experience (China, Azerbaijan, Estonia, Singapore), it has been established that the decisive factor in the quality of specialized legal AI systems is the volume, structure, and accessibility of judicial data for developers. The regulatory framework for AI in the judicial system is analyzed, specifically EU Regulation 2024/1689 (the Artificial Intelligence Act), relevant provisions of the ESITS Concept, and the Code of Judicial Ethics of Ukraine. It is argued that the Unified State Register of Court Decisions is a strategic asset of national significance, the potential of which remains unrealized due to the lack of technical and legal conditions for its use by AI developers. Three priority areas for state action have been identified: opening the registry to developers, introducing a mechanism for pilot projects, and fostering an institutional culture of technological experimentation within the judicial system.

Key words: artificial intelligence, judicial proceedings, judicial data, machine learning, legal AI infrastructure, EU Artificial Intelligence Act, register of court decisions, digitization of justice, rule of law.

Проблематика використання штучного інтелекту в судочинстві належить до тих категорій питань, які тривалий час залишаються на периферії наукової рефлексії. Загальні питання застосування технологій штучного інтелекту в Україні вже отримали певне теоретичне осмислення. Про це свідчать, зокрема, наукові праці Д. М. Белова, М. В. Белової, Я. О. Берназюка, І. М. Берназюк, Р. О. Кабальського, М. В. Парасюк, І. В. Склярєнко та інших дослідників, у яких порушуються питання потенціалу та ризиків впровадження інтелектуальних систем у судову діяльність, конституційно-правових засад такого впровадження, впливу штучного інтелекту на засадничі принципи судового процесу. Водночас дискусія, що ведеться в українському правничому середовищі, переважно зосереджена на майбутніх часових горизонтах, очікуваннях досягнення достатньої технологічної зрілості, належного норма-

тивного регулювання та накопиченого міжнародного досвіду. Таке ставлення до проблематики відображає не стільки виваженість наукового підходу, скільки концептуальне нерозуміння природи технологічного розвитку як такого. Адже системи штучного інтелекту, що застосовуватимуться у судочинстві у середньостроковій перспективі, формуються не автономно, а на тій інфраструктурній та регуляторній основі, яку держава вибудовує вже сьогодні.

Принципово важливим також є застереження, що предметом наукової дискусії не є й не може бути заміщення суддів алгоритмічними системами. Така постановка питання на цей момент видається все ще передчасною. Концепція Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), затверджена наказом Державної судової адміністрації України у квітні 2025 року, прямо вказує, що «штучний інтелект має виконувати функцію помічника, тоді як остаточне рішення та оцінювання доказів залишаються виключно за суддею-людиною» [1].

Масштаб явища, що вже спостерігається у судових системах світу, вимагає більш уважного ставлення до нього з боку національної процесуальної правової доктрини. За результатами дослідження ЮНЕСКО, проведеного серед судових операторів у 96 країнах, «44% з них вже використовують інструменти штучного інтелекту, зокрема ChatGPT, у своїй професійній діяльності» [2].

Якщо шукати приклади того, як виглядає свідомо державна стратегія у сфері судового ШІ у світі, ми вже можемо знайти для цього багато корисних прикладів. Зокрема, Китай демонструє таку стратегію послідовно. Йдеться про десятиріччя цілеспрямованої роботи з оцифрування, систематизації та відкриття судових матеріалів, які зрештою стали фундаментом для повноцінної AI-інфраструктури національного масштабу.

У листопаді 2024 року Верховний народний суд Китаю презентував результат цієї роботи: «Платформа є загальнонаціональною правовою AI-інфраструктурою, побудованою на масивних, авторитетних і високоякісних судових даних і містить 320 мільйонів одиниць правової інформації, зокрема судові рішення, матеріали справ і правові висновки» [3]. Цифра у 320 мільйонів одиниць свідчить, що держава вже чітко зробила свій вибір: роками збирати, структурувати й зберігати судові дані так, щоб вони колись стали придатними для машинного навчання.

З 2014 року Азербайджан реалізує проєкт модернізації судової системи за підтримки Світового банку. За десять років роботи результати виявилися вражаючими: «Інвестиції в інфраструктуру та технології дозволили судовій системі розглядати втричі більше справ, ніж десять років тому, і робити це швидше. Раніше традиційні суди в середньому витрачали 187 днів на розгляд справи; нові суди роблять це в середньому за 119 днів» [4].

Світовий банк прямо рекомендує державам продовжувати інвестувати в AI-інфраструктуру як в цілі з обґрунтованою стратегічною пріоритетністю: «Успіх модернізації IT в рамках проєкту – особливо в плані підвищення прозорості та ефективності – демонструє цінність подальшого розширення використання інструментів штучного інтелекту та бізнес-аналітики для забезпечення більш розумного, заснованого на даних управління судовою системою» [4].

Естонські суди вже впровадили систему розпізнавання мовлення *Salme* – розроблений у партнерстві з IT-компанією *CGI Estonia* та мовно-технологічною компанією *Tilde інструмент*, який транскрибує судові засідання в режимі реального часу з точністю 92%. До його появи транскрибування лише однієї кримінальної справи з 14 годинами аудіозапису займало в середньому 112 робочих годин [5]. Це звільнені сотні годин, які секретарі суду тепер витрачають на більш відповідальну, важливу й змістовну роботу.

При цьому безпекові аспекти теж не залишаються поза увагою. Паралельно естонські суди запровадили автоматизовану AI-анонімізацію персональних даних у судових рішеннях перед їх публікацією, а також єдину цифрову систему справ, що забезпечує одночасний доступ усіх учасників процесу – поліції, прокурорів, судів, криміналістів та адвокатів – до одного масиву інформації [6].

Як слушно зазначають автори статті, опублікованої у щорічнику Верховного суду Естонії, «питання полягає не в тому, чи використовувати ШІ, а в тому, якою мірою і коли» [7]. Для України це дуже важливий приклад, отриманий з європейської цифрової країни ОЦ не чекати на ідеальний закон чи революційну технологію, а починати з конкретного і корисного вже сьогодні.

Сінгапур обрав модель, яка є, мабуть, найбільш продуктивною з точки зору довгострокового розвитку судового ШІ: державно-приватне партнерство. Вона поєднує регуляторний авторитет держа-

ви, правову експертизу академічних і судових інституцій та технологічні можливості IT-сектору.

У вересні 2025 року Інформаційно-медійне агентство розвитку (IMDA) та Академія права Сінгапуру (SAL) оголосили про запуск платформи LawNet 4.0 із вбудованим GenAI-пошуком для юристів. Показово, що ця система не є просто черговою пошуковою системою – вона побудована на основі спеціалізованої мовної моделі, навченої на правових даних: «Модель GPT-Legal Q&A навчена на сінгапурському правовому контексті на основі великих масивів авторитетних даних – судових рішень, звітів з права Сінгапуру та законодавства» [8].

Держава у цьому прикладі не просто дозволила приватним компаніям розробляти правові AI-інструменти, а сама виступила архітектором цієї інфраструктури від формування навчального датасету до партнерства з суддівськими помічниками для верифікації результатів. Фактично Сінгапур зробив те, що конче потрібно для забезпечення максимально можливої якості спеціалізованих правових моделей – забезпечив якість та репрезентативність даних, на яких вони навчаються, а також додатково взяв на себе відповідальність за їх належне системне постачання.

Додатковий аргумент на користь важливості формування якісного датасету наводять дослідники Стенфордського університету, які розробили датасет CaseHOLD для навчання правових мовних моделей, та зафіксували результат, який є ключовим для кращого розуміння згаданої проблематики: «Доменне попереднє навчання на корпусі з приблизно 3,5 мільйона рішень усіх судів США, що є більшим, ніж тренувальний корпус BERT, демонструє найбільш суттєві покращення продуктивності – зростання на 7,2% за показником F1, що становить 12% покращення порівняно із загальною моделлю BERT» [9]. Якщо казати нетехнічною мовою, спеціалізована модель, навчена на мільйонах реальних судових рішень, є принципово більш здатною до правового аналізу, ніж навіть найпотужніша загальна мовна модель. І ця якісна перевага зростає прямо пропорційно до обсягу та спеціалізації, а також якості навчального масиву. При цьому автори наголошують, що такі суттєві переваги доменного навчання проявляються саме тоді, коли завдання є одночасно складним і глибоко специфічним для правової сфери, тобто саме для тих інструментів аналізу

судової практики, розробка яких є одним із ключових напрямів застосування ШІ в судочинстві.

Тут варто звернути увагу на те, що Україна фактично вже має один із найбільших у Європі відкритих реєстрів судових рішень. Єдиний державний реєстр судових рішень містить понад 100 мільйонів судових актів. Це масив даних, потенційну цінність якого для навчання спеціалізованих правових моделей важко переоцінити. Для порівняння: американський корпус, який забезпечив якісний стрибок у продуктивності правових моделей, налічував 3,5 мільйона рішень. Реєстр українських судів містить у 35 разів більше матеріалу. Проте це все ще нереалізований потенціал, який перетворюється на конкурентну перевагу, лише коли держава свідомо і системно забезпечить умови для його використання розробниками ШІ.

Дискусія про штучний інтелект у судочинстві постійно впирається в питання регулювання. І тут позиція держави може розгортатись у двох принципово різних напрямках: або нормативна рамка стає інструментом стримування, що фактично унеможливорює технологічний розвиток під виглядом його «впорядкування», або вона стає каталізатором – структурою, яка задає зрозумілі правила гри й тим самим відкриває простір для відповідальних експериментів. Міжнародний досвід останніх років дає змогу побачити обидва варіанти і зробити обґрунтований вибір на користь другого.

Найважливішим нормативним документом у цій сфері на сьогодні залишається Регламент ЄС 2024/1689 – Акт про штучний інтелект від 13 червня 2024 року. Його підхід до регулювання ШІ в судочинстві є показово збалансованим: він не забороняє використання ШІ в правосудді загалом, а диференціює за рівнем ризику. Зокрема, «системи штучного інтелекту, призначені для використання судовими органами або від їхнього імені з метою надання допомоги судовим органам у дослідженні та тлумаченні фактів і законодавства, а також у застосуванні законодавства до конкретного набору фактів, або для використання в аналогічних цілях у рамках альтернативного вирішення спорів» [10] класифікуються як системи високого ризику.

Проте «висока ризиковість» у термінології Акту – це не заборона, а підвищений стандарт вимог: прозорість, людський контроль, документування, верифікація результатів. Водночас ШІ-системи,

що мають використовуватись для суто допоміжних адміністративних функцій, а отже, такі, що не впливають безпосередньо на здійснення правосуддя (анонімізація рішень, комунікація між персоналом, адміністративні завдання) взагалі не підпадають під категорію високого ризику і можуть розроблятися та впроваджуватися без додаткових обтяжень.

Показово також і те, що EU AI Act прямо визнає примат національних судових інституцій у виборі характеру та меж використання ШІ-систем. Коментуючи європейський регламент, посадовці DG for Justice and Consumers Єврокомісії Ioana Mazilescu та Katerina Entcheva зазначають: «Національні судові органи зберігають право вибору – використовувати чи не використовувати ШІ в судовому секторі» [11]. Це, з одного боку, є гарантією суддівської незалежності, а з іншого - покладає на державу відповідальність за створення умов, за яких такий вибір взагалі є реальним.

Для України це питання стоїть особливо гостро. Стаття 16 Кодексу суддівської етики, прийнятого 22 лютого 2013 року зі змінами від 18 вересня 2024 року, дозволяє використання ШІ суддями, якщо це не впливає на незалежність та неупередженість судді, не стосується оцінки доказів і процесу ухвалення рішень та не порушує вимог законодавства. Це серйозна правова підстава для широкої підтримки розробки допоміжних ШІ-інструментів вже сьогодні. Питання не в тому, що саме дозволяє право, а в тому, чи достатня інституційна воля скористатися тим простором, який вже надано.

Так, у квітні 2025 року затверджено Концепцію ЄСІТС з поетапною дорожньою картою ШІ-інтеграції на 2026–2028 роки. У травні 2025 року Україна «стала однією з перших держав, які підписали Рамкову конвенцію Ради Європи про штучний інтелект та права людини, демократію та верховенство права, яка встановлює фундаментальні принципи, якими має керуватися розробка законодавства та застосування технологій ШІ у державному секторі» [12].

Концепція ЄСІТС передбачає автоматичне узагальнення матеріалів і пошук релевантної практики, що підкреслює важливість якомога скорішої реалізації наступних кроків. Перший – це технічне відкриття реєстру судових рішень та інших даних для розробників AI: стандартизований API, машинозчитуваний формат, ліцензійні умови, що явно дозволяють використання даних для

навчання моделей, і технічна документація, без якої жоден розробник не зможе ефективно скористатися масивом навіть за наявності доступу. Другий крок – запровадження офіційного механізму пілотних проєктів структурованої програми, де держава виступає партнером розробника, надає доступ до даних, організовує верифікацію результатів адміністративним персоналом суду і документує висновки для подальшої нормативної роботи. Третій - це формування інституційної культури, в якій технологічні експерименти розглядаються не як відхилення від посадових обов'язків, а як їх важлива частина.

Держава не має стояти осторонь процесу становлення штучного інтелекту в судочинстві. Вона є його обов'язковим учасником та інфраструктурним суб'єктом. Відкриті масиви судових рішень, нормативна рамка для проведення пілотних проєктів, інституційна відкритість до технологічного експерименту утворюють ту сукупність базових умов, без яких розробка спеціалізованих правових моделей штучного інтелекту об'єктивно неможлива на належному науково-технічному рівні. Якість судового штучного інтелекту, який застосовуватиметься у майбутньому, є функцією від ступеня відкритості судової системи у теперішньому. І якщо ця відкритість не забезпечується послідовно та системно, така відсутність дій сама по собі набуває характеру свідомого рішення на користь відставання від важливих процесів, які закладають фундамент ефективної цифровізації судочинства на майбутнє.

1. Концепція Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: наказ Державної судової адміністрації України від 30 квіт. 2025 р. № 178. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/dsa/normatyvno-pravova%20baza/N_178_2025.pdf 2. Zouhir S. AI and the Judiciary: Balancing Innovation with Integrity. UNESCO. 2025. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/ai-and-judiciary-balancing-innovation-integrity> 3. Yu Maoyu. China Launches Artificial Intelligence Platform to Boost Judicial Efficiency. China Daily. Supreme People's Court of the People's Republic of China. 2024. URL: https://english.court.gov.cn/2024-12/05/c_1053706.htm 4. World Bank. Azerbaijan: Modernizing the Judiciary for Better Access, Transparency and Efficiency. Results Briefs. July 18, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/results/2025/07/18/azerbaijan-modernizing-the-judiciary-for-better-access-transparency-and-efficiency> 5. Invest in Estonia. Introducing Salme, Estonian Courts' Speech Recognition Assistant. 2022. URL: <https://investinestonia.com/introducing-salme-estonian-courts-speech-recognition-assistant/> 6. Global

Legal Insights. AI, Machine Learning & Big Data Laws 2025. Estonia. 2025. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/ai-machine-learning-and-big-data-laws-and-regulations/estonia/> 7. Верховний суд Естонії. Artificial Intelligence: A Substitute or Supporter of Judges? Yearbook of Estonian Courts. 2020. URL: <https://aastaraamat.riigikohus.ee/en/artificial-intelligence-a-substitute-or-supporter-of-judges/> 8. Thian S. Y. Singapore Trials Agentic AI for Corporate Compliance, Launches GenAI Search Engine for Lawyers. GovInsider. 2025. URL: <https://govinsider.asia/indo-id/article/singapore-trials-agentic-ai-for-corporate-compliance-launches-genai-search-engine-for-lawyers> 9. Zheng L., Guha N., Anderson B. R., Henderson P., Ho D. E. When Does Pretraining Help? Assessing Self-Supervised Learning for Law and the CaseHOLD Dataset of 53,000+ Legal Holdings. Proceedings of the 18th International Conference on Artificial Intelligence and Law (ICAIL '21). ACM, 2021. arXiv: 2104.08671. URL: <https://arxiv.org/abs/2104.08671> 10. EU AI Act. Annex III, p. 8(a). OJ L, 2024/1689, 12.07.2024. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202401689 11. Entcheva K., Mazilescu I. Artificial Intelligence and Digitalisation of Judicial Cooperation. eucrim. 2024. Vol. 19(3). P. 202–205. DOI: <https://doi.org/10.30709/eucrim-2024-018> 12. Solodovnyk K. Digitalising Justice in Ukraine: The Role of Artificial Intelligence and Technology in International Arbitration and Beyond. Ukrainian Law Firms. Ilyashev & Partners. 2025. URL: <https://attorneys.ua/en/publication/digitalising-justice-in-ukraine-the-role-of-artificial-intelligence-and-technology-in-international-arbitration-and-beyond> (звернення: 03.2026).

References

1. Derzhavna sudova administratsiia Ukrainy (2025) Kontseptsiiia Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy [Concept of the Unified Judicial Information and Telecommunications System]: Order No. 178, 30 April 2025. https://court.gov.ua/storage/portal/dsa/normatyvno-pravova%20baza/N_178_2025.pdf 2. Zouhir, S. (2025) AI and the Judiciary: Balancing Innovation with Integrity. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/articles/ai-and-judiciary-balancing-innovation-integrity> 3. Yu, M. (2024) 'China Launches Artificial Intelligence Platform to Boost Judicial Efficiency', China Daily / Supreme People's Court of the People's Republic of China, 5 December. https://english.court.gov.cn/2024-12/05/c_1053706.htm 4. World Bank (2025) Azerbaijan: Modernizing the Judiciary for Better Access, Transparency and Efficiency. Results Briefs, 18 July. <https://www.worldbank.org/en/results/2025/07/18/azerbaijan-modernizing-the-judiciary-for-better-access-transparency-and-efficiency> 5. Invest in Estonia (2022) Introducing Salme, Estonian Courts' Speech Recognition Assistant. <https://investinestonia.com/introducing-salme-estonian-courts-speech-recognition-assistant/> 6. Global Legal Insights (2025) AI, Machine Learning & Big Data Laws and Regulations 2025: Estonia. <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/ai-machine-learning-and-big-data-laws-and-regulations/estonia/> 7. Yearbook of Estonian

Courts (2020) ‘Artificial Intelligence: A Substitute or Supporter of Judges?’, Supreme Court of Estonia. <https://aastaraamat.riigikohus.ee/en/artificial-intelligence-a-substitute-or-supporter-of-judges/> **8.** Thian, S.Y. (2025) ‘Singapore Trials Agentic AI for Corporate Compliance, Launches GenAI Search Engine for Lawyers’, GovInsider. <https://govinsider.asia/indo-id/article/singapore-trials-agentic-ai-for-corporate-compliance-launches-genai-search-engine-for-lawyers> (Accessed: March 2026). **9.** Zheng, L., Guha, N., Anderson, B.R., Henderson, P. and Ho, D.E. (2021) ‘When Does Pretraining Help? Assessing Self-Supervised Learning for Law and the CaseHOLD Dataset of 53,000+ Legal Holdings’, in Proceedings of the 18th International Conference on Artificial Intelligence and Law (ICAIL ‘21). New York: ACM. arXiv: 2104.08671. <https://arxiv.org/abs/2104.08671> (Accessed: 16 March 2026). **10.** European Parliament and Council of the European Union (2024) Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act), Annex III, point 8(a). OJ L, 2024/1689, 12 July. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202401689 (Accessed: March 2026). **11.** Entcheva, K. and Mazilescu, I. (2024) ‘Artificial Intelligence and Digitalisation of Judicial Cooperation’, *eucrim*, 19(3), pp. 202–205. <https://doi.org/10.30709/eucrim-2024-018>. **12.** Solodovnyk, K. (2025) Digitalising Justice in Ukraine: The Role of Artificial Intelligence and Technology in International Arbitration and Beyond. Ilyashev & Partners / Ukrainian Law Firms. <https://attorneys.ua/en/publication/digitalising-justice-in-ukraine-the-role-of-artificial-intelligence-and-technology-in-international-arbitration-and-beyond> (Accessed: March 2026).

***Tymchenko Gennadiy, Nikolaievskyi Dmytro.* Infrastructural readiness of the judicial system as a precondition for quality implementation of artificial intelligence in justice**

The article addresses a question that Ukrainian legal discourse has largely deferred: not whether artificial intelligence will be used in judicial proceedings, but whether Ukraine is actively creating the conditions under which that use becomes possible and purposeful. The widespread tendency to frame AI adoption as contingent on «sufficient maturity» or «proper regulation» reflects not prudence but a fundamental misunderstanding of how technological development works. AI systems capable of meaningful legal analysis do not emerge on their own – they are shaped today, on the basis of what states make available to researchers and developers. According to UNESCO research across 96 countries, 44% of judicial operators already use AI tools in their professional activity. This is not a forecast – it is a documented present reality.

The article examines four international models illustrating what conscious state strategy in judicial AI looks like. China’s AI platform, presented by the

Supreme People's Court in 2024, was built on 320 million units of legal information accumulated through decades of deliberate digitisation. Azerbaijan reduced average case processing times from 187 to 119 days after a decade of World Bank-supported modernisation, with explicit recommendations to expand AI tools further. Estonia demonstrates that institutional readiness for experimentation – rather than large territory or budget – is sufficient: the Salme speech recognition system transcribes hearings at 92% accuracy, freeing hundreds of hours previously spent on manual transcription. Singapore acted as the architect of the entire AI infrastructure, from dataset formation to partnership with judicial assistants for output verification.

The article pays particular attention to data as the foundational ingredient of judicial AI quality. Stanford researchers demonstrated that domain-specific pretraining on approximately 3.5 million U.S. court decisions produced a 12% performance gain over a general-purpose model for complex legal tasks – a qualitative, not marginal, advantage that grows proportionally with corpus volume and specialisation. Ukraine's Unified State Register of Court Decisions contains over 100 million judicial acts – roughly 35 times that corpus. This is unrealised potential: it becomes a competitive advantage only when the state ensures that developers can access it in machine-readable, structured form under licensing conditions that explicitly permit use for model training.

On the normative side, the EU AI Act classifies judicial AI systems as high-risk – but «high risk» means an elevated standard of requirements, not prohibition. AI tools for purely ancillary administrative functions fall entirely outside the high-risk category and may be developed without additional regulatory burden. As European Commission officials observe, national judicial authorities retain the right to choose whether or not to use AI in the justice sector – a guarantee of judicial independence that simultaneously places on the state the obligation to make that choice a real one.

Ukraine's position is paradoxical. The country already possesses significant preconditions: one of Europe's largest open court decision registers, a UJITS Concept with an AI integration roadmap for 2026–2028, early signature of the Council of Europe Framework Convention on AI, and a Code of Judicial Ethics that already permits AI use where it does not affect judicial independence or decision-making. What is missing is the institutional bridge between these foundations and their realisation: a standardised API for the register, licensing conditions explicitly permitting model training, a structured pilot programme making the state a genuine partner for developers, and practical AI education within the National School of Judges.

The article concludes that the moment of choice has already arrived. Every day of deferral is not neutral waiting – it is a contribution to a technological gap that will eventually be overcome at considerably greater cost. The question is

not whether Ukraine will eventually have judicial AI – it is whether Ukraine will be among those who shape it, or among those who adapt to externally formed standards without domestic experience or influence.

Key words: artificial intelligence, judicial system, court data, machine learning, legal AI infrastructure, EU AI Act, open court decisions register, judicial digitisation, rule of law.

Дата першого надходження рукопису до редакції: 05.03.2026 р.

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 14.03.2026 р.

Дата публікації: 28.04.2026 р.